

## ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

# TISZÁNTÚL

## POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és  
szombat napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kárisztok visszaszállás  
vagy megfordására nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a  
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 29.

### Erkölc és közgazdaság.

A mióta az optimisták hirdetik a meg-  
förtézt rendszerváltozást, erősen remény-  
kednek, hogy ez a változás az egész  
vonatra kiterjed s érvényesül még a köz-  
gazdaságban is.

Bizony nagy ideje lenne.

Szell Kálmán ugyan a minap Dessewffy  
Aurél gróffal szemben azt vitatta, hogy  
tisztesség tekintetében nincs szükség vál-  
toztatásra, mert a megbukott rendszer is  
tisztességes volt, — de ezt a védekezést  
maga Dessewffy Aurél sem fogadta el s  
feleletképpen mindjárt rá is mutatott  
holmi levéltitok-sértésre, a mi a bukott  
kormány idejében történt.

Hát még a közgazdaság terén mennyi  
olyanra lehetne rámutatni, a mi hadi-  
lábban áll a tisztességgel és az erkölcs-  
csel?

Nem akarjuk ezuttal szemrehányani a  
bukott rendszer lovagjainak az inkompa-  
tibilitás és a vicinálisok terén üzött köz-  
gazdasági tevékenységet. Ez már a múlté  
és bizunk benne, hogy Szell és Apponyi  
örködni fognak, nehogy ismét ellepje a  
parlamentarizmus megtisztított tereit a  
közgazdasági tevékenységnek ez az erkölcs-  
telen faja.

De vajjon mit szól az erkölcs és tisz-  
tesség a mi börzeviszonyainkhoz, uzsora-  
törvényünkhöz, a tisztességtelen versenytől  
elárasztott kereskedelmi mizériáinkhoz és  
hogy ezuttal többet ne említsünk, a va-  
sárnap megszenteléséhez?

Hogy eddig így volt, nincs mit csu-  
dálkozni rajta. Hiszen a liberális klikk-  
uralom inkább törődött a börzianerek és  
regálebértek érdekeivel, mint az erkölcs  
követelményeivel és a nép védelmével.

De vajjon így lesz-e ezután is? Lesz-e  
rendszerváltozás a közgazdaságban is?  
Érvényesül-e valahára e téren az erkölcs  
és tisztesség követelménye?

Erre a kérdésre szeretnénk Szell mi-  
niszterelnöktől határozott választ kapni.  
Erre kíváncsiak az agráriusok is, a kiknek  
egyik vezérlapja e kérdéstről a követ-  
kezőket írja:

Az erkölcs nálunk sokáig nem volt  
napirenden. Lenézték, ideálistának jelen-  
tették ki azokat, aki ilyes hurokat pen-  
getni elég merész és meggondolatlan volt.  
Ime maga a Falk-féle föllirati javaslat, a  
képviselőháznak immár elfogadott válasz-  
felirata is csak azzal dicsekszik, hogy  
Magyarország három évtizeden keresztül  
az anyagi és közművelődési téren tett  
gyors haladást. Az erkölcsi kérdéseket  
nem érinti és méltán, mert ott legfőleg  
a hanyatlásról lehetne és kellene beszélnie.  
Ez aztán lassanként aláásta az emelke-  
dés föltételeit a nemzeti élet más me-  
zőin is.

Pedig méltán hirdette kereskedelmi  
miniszterünk múlt évi pozsonyi beszédé-  
ben azt, hogy végső elemzésben a gaz-  
dasági élet emelkedése is erkölcsi ténye-  
zőktől, a kötelelességtudás, szorgalom és  
sokszor az önfeláldozástól függ. Helyesen  
utal egyik beszédében Prónay Dezső báró  
az erkölcsi megújulás szükségére és je-  
leire, e nélkül nincsen biztosan alapozott

nemzeti emelkedés. Gazdasági és politi-  
kai életünkben azonban a múlt emlékein  
nem győzött teljesen ez a fölfogás, éppen  
ezért a meggyőződés ereje sokszor cse-  
kély, a kötelelességtudás alacsony színvo-  
nalon áll, az egyéni érdekek sokszor dia-  
dalmaskodnak azokon, a melyeknek elő-  
mozdításán milliók jövője fordul meg. Le-  
hetetlen volna-e másként olyan ádázul  
megtámadni azt a gönczi levelet, amely  
elsősorban a tisztesség evangéliuma akart  
lenni?

A kormány elnöke az új alapon áll  
ugyan, de mintha sokszor félne szakítani  
a múlttal, magának a jövőnek érdekében.  
A magyar társadalom az új eszmék iránt  
rendkívül konzervatív, ha azok komoly  
tartalmuak. A megszokás és a gondolko-  
dás restségénél fogva ragaszkodik a ré-  
giekhez. Nemzetünk legmagyarabb részé-  
nek politikai igényeit ma is kielégíti  
Kossuth és társainak sok tekintetben hé-  
zagos és a mai követelményeknek meg-  
nem felelő programja. Pedig ezek a  
67-es alap vég nélkül való ostromlása  
mellett eleresztik a legszebb alkalmakat a  
nemzet erejének kifejtésére s még a buza  
alacsony árért is Ausztriát teszik fele-  
lőssé, holott például nyílt dolog, hogy az  
osztrákok a papirosbuzát eltörölni azért  
nem merik, mert félnek attól, hogy a  
magyarok nem fogják követni ezt a pél-  
dát. Ezt azonban Kossuthék nem igen  
hajlandók kardinális kérdéssé emelni, egy-  
általán kerülnek az állásfoglalást oly kér-  
dések körül, amelyek a merkantil érde-  
keket erősen sértik.

Nyugodtan nézték mint adósul el a

### A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

#### A kártya.

Írta: Henri Lavedan.

— Tudni kívánják, miért nem játszom?  
— kérdé báró Malten, — majd elmondom önök-  
nek ennek a történetét.

Malten magas termetű, előkelő megjele-  
nésű férfi; körülbelül ötven éves, nem tulságo-  
san szellemes, csendes, majdnem usalmas; mi  
azonban igen becsültük, sőt szerettük őt, mert  
mintaképe az egyeneslelkű, derék embereknek.  
Mindenki tudta róla, hogy szegény; ezt a sze-  
génységet azonban oly méltósággal viselte, hogy  
bárói rangját a kicsinylés leghalványabb árnya-  
lata sem illethette. Auszriából került Párisba,  
hogy életének még hátralevő részét a világ leg-  
kellemesebb városában töltsse el. Hazájában —  
évekkel ezelőtt — századparancsnoki rangban  
szolgált a császárt; nyugdíja s egy régi családi  
vagyon kis maradéka szolgáltatta neki most a  
megélhetés eszközeit. Ezeket a körülményeit az  
indiszkreció lebbentette föl a társaság előtt,  
melyben délutánjait eltölteni szokta.

— Nem játszom, — ismételte Malten —  
mert egy alkalommal... ez a történetem...  
csaknem végzetes lett rám a játék. Csaltam...

E szóra valamennyi tekintet hirtelen fe-  
léje fordult; a hölgyek abba hagyták suttogásu-  
kat, a férfiak közelebb húzódtak. Pillanatra el-  
némult az egész terem.

— Igen: csaltam. Én, Malten...

— Huszonöt éve \* ennek. Nagyon fiatal  
voltam, de már nős; akkor főhadnagyi rangot  
viseltem az osztrák lovasságnál és azt hittem,  
enyém a világ. Szegény kicsi feleségem már ré-  
gen a föld alatt porlik...

Abban az időben Bécsben laktunk; szűk,  
de pompás lakásban, amelyet bájos feleségem  
üde ifjusága és örökös kacagása tündérszigetté  
varázsolt át a számomra az osztrák főváros  
hideg, czeremóniás keretében.

Sohsem kívántam magammal más társa-  
ságot, mint őt; lelkünk valóságilag egy volt; kö-  
zös minden szokásunk, szenvedélyünk és izlé-  
sünk. Amióta a szegény elköltözött, üres nekem  
az egész világ...

Esténként, ha borus volt az idő, otthon  
ültem szoknyája mellett s nem volt hatalom,  
amely onnan elcsábíthatott volna a pajtások  
közé, vagy a híres bécsi kávéházakba. Ugy be-  
cézgettem őt, mint a bábút; kergetődtünk a  
szobákban és kacagtunk, ha elfogtuk egymást  
... gyakran magunk is csodálatosnak láttuk,  
hogy férj és feleség vagyunk. A gyermekeink  
neveléséről a legmesszebb menő terveket szót-  
tük: mint lesz? hogyan történjek minden?...  
Gyermekeink azonban sohasem születtek.

Az estebéd befejeztével, mikor az asztalt  
rendbe hozták, előkerült aztán a közös legna-  
gyobb szenvedélyünk eszköze, a kártya.

Ekartét játszottunk. Sem ő nem értett so-  
kat a játékhoz, sem én. A szenvedélyünk azon-

ban végzetlen volt. Olykor komoly harag, sőt  
gyűlölet vett erőt rajtunk, ha a szerencse sze-  
szélye aránytalanná tette a játékot. Pedig a poin-  
tek nem is számítottak semmit... legfeljebb  
csókokat, amiket kölcsönösen a legnagyobb ki-  
méletlenséggel hajtottunk be egymáson a játék  
befejeztével.

Ez a neveléses játékszenvedély fejlesztette  
ki bennünk azt a szokást, hogy minden módot  
fölfhasználjunk a csalásra. Bevallom, ezt a szo-  
kást én honosítottam meg köztünk. Hetek, sőt  
hónapokon át a legtökéletesebb ügyességgel csal-  
tam minden este. Végre észrevette.

— Hiszen te csalsz! — kiáltotta a fele-  
ségem leirhatatlan meglepetéssel.

— Természetesen, asszonyom; ez az egyet-  
len mód arra, hogy kiegyenlítsem az ön mesés  
szerencsédét.

Ettől fogva aztán mind a ketten csaltunk,  
néha valóságos művészettel...

Egy napon meghívást kaptam Mohr tá-  
bornok estélyére, melyre az egész bécsi arisz-  
tokrácia s a tisztikar színe-java volt hivatalos;  
sőt megjelenését ígérte egy főherceg is.

A meghívás roppant büszkévé tett; de  
még nálam is büszkébbé a feleségemet. A tá-  
bornok estélyei kiválóan előkelő hirnévvel bir-  
tak az osztrák fővárosban s politikai jelentő-  
ségű események színterének tekintették, hol a  
diplomácia kulisszatitkai szövődtek a flirt és a  
táncz illatos légkörében.

nemzet, mint pusztul el a gentry, mint tolnak hivatalokba a polgári elemek is és nem akarták észrevenni, hogy az ő deklamációik nem akasztják meg a pusztulást. Ha rászánták volna magukat arra, hogy társadalmi terepre lépve, igyekezzenek gyógyítani a nemzet bajait, ez siettetne volna a kormány akcióját is. Azonban legfőleg néhány elpusztult részvényes társaság alapításáig jutottak el. E mellett sanda szemmel nézték és nem egyszer meg is gyanúsították az agrártörekvéseket. Nem vették észre, hogy a hajnal hadadásának hiába állják útját. Ezt máig sem akarják tudni. Pedig már igazán itt az ideje, hogy lássanak.

A magyar agráriusok habozó, ingadozó csapataiba hitet és erőt önthet az, mit tényekkel igazolhatunk s a mit a szabadelpvűpárt felirata is elismer, hogy Európaszerte az agrárius törekvések jutnak előre. Nem csupán Németország példája mutatja ezt. Az agrárkérdések megszerezték maguknak a többséget az osztrák parlamentben is. Az ottani merkantil ujságok a papirosbuza jövőjéről írva, bár fogcsikorgatások közt, de mégis kénytelenek megvallani ezt.

Odaadó munkásság, valódi hazafiság és belátó értelem vállvetett törekvése nálunk is meg fogja hozni a várt eredményt s eljutunk oda, hogy az erkölcs és tisztesség legyen irányítója a mi gazdasági politikáknak is.

### Széll Kálmán Bécsben.

Széll Kálmán tegnap Bécsbe utazott, onnan adott hír szerint csak azért, hogy részt vegyen báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszterrel együtt a *koronatanácsban*, mely katonai ügyeket fog tárgyalni. Másik forrás szerint azért ment Bécsbe, hogy jelen legyen, mikor gróf Apponyi Albert házelnök leteszi a titkos tanácsosi esküt. Tény az, hogy a miniszterelnöknek nem volt szándéka tegnap Bécsbe menni, Rátótra akart utazni és on-

nan hétfőn ment volna csak Bécsbe, de még tegnap sürgősen felhívták Bécsbe, nyilván azért, hogy igazolja magát tegnapi beszéde miatt. A miniszterelnök maga kijelentette, hogy ő felségénél utólag fogja magát igazolni az „elkövetett indiszkrécióért”, de úgy látszik, hogy nem tartotta ezt elég sürgősnek és azt hitte, hogy az igazolás hétfőn is ráér. Csaklódott; Bécsben szigorúan ragaszkodnak a spányol etikett szabályaihoz, melyek között állítólag az is van, hogy miniszterek a királyi, minisztertársaikkal és a titkos tanácsosokkal folytatott beszélgetéseket csak előleges engedéllyel hozhatják nyilvánosságra. Politikai körökben azt mondják némelyek, hogy Széllnek a tegnapi beszéd állásába fog kerülni; mert Bécsben akármilyen az ország kárára elkövetett baklövést inkább néznek el, mint egy formahibát. Azt hisszük, ez csak bécsi kőszahír lesz, de nem tartjuk valószínűnek, hogy ilyen ok kormányválságot idézne elő.

### A képviselőház ülése.

A képviselőház tegnap délelőtt tíz óra körül rövid formális ülést tartott, mely tisztán a válaszfelirat hitelesítéséek volt szentelve. A feliratot még egyszer felolvasták, mire azt gróf Apponyi Albert, mint a Ház elnöke és Kubik Béla, mint a Ház egyik jegyzője aláírták. Most az elnöki emelvényre égő gyertyát tettek, mire Apponyi rányomta a díszesen kiállított felíratra a magyar képviselőház nagy pecsétjét. Ezzel véget ért a hitelesítés szerződésének egyhangúságát csak Barabás Béla szakította meg, odaszólván Kubik Bélának, hogy elég ha névelés helyett csak a keresztvonásait teszi a felíratra. Ezután felolvasták a jegyzőkönyvet, mire az ülés 11 óra körül véget ért. A legközelebbi ülés kedden lesz, a mikor is az indemnitást fogják tárgyalni.

### A tanulmányi-alap felügyelőbizottsága.

A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére gróf Szapáry Gyulát a magyar vallás- és tanulmányi alapra felügyelő és azok

kezelését ellenőrző ideiglenes bizottság elnökévé, Vaszary Kolos hercegprimás esztergomi bíboros érseket a nevezett bizottság társelnökévé, báró Rudnyánsky Józsefet a bizottság előadó-jává, gróf Apponyi Albertet, Ernuszt Kelemen, dr. Forster Gyulát, Horánszky Nándort, Lippich Gusztávot, Lukács Antalt, gróf Majláth Józsefet, Makfalvay Gézát, dr. Samassa Józsefet, dr. Schlauch Lőrinczet, dr. Szivák Imrét és gróf Zichy Nándort pedig ezen bizottság tagjaivá a folyó évi november hó 1-től számítandó három évre, a mennyiben pedig a nevezett alapok kezelőjének ellenőrzése iránt időközben esetleg másnemű intézkedés tétlenék, az ennek életbe léptéig terjedő időre, kinevezte.

### Mennyi a magyar állam vagyona?

Az állami számvévszék jelentéséből vesszük a következő adatokat, melyek a magyar állam vagyoni mérlegét tüntetik föl számszerűen. Ezek szerint a magyar államkincstár cselekvő vagyona az 1900. év végével a leltár szerint ez volt:

1. Ingatlanokban . . . . .	3.667.999.019 kor.
2. Hasznos jogokban . . . . .	288.487 >
3. Termeszményben, anyagokban, szerekben és eszközökben . . . . .	357.640.224 >
4. Készpénzben . . . . .	237.568.497 >
5. Értékpapirokban . . . . .	109.171.015 >
6. Állami követelésekben:	
a) értékpapirokban . . . . .	8.294.004 >
b) készpénzben . . . . .	1.106.883.919 >
7. Cselekvő hátralékokban . . . . .	1.115.051.816 >
Összesen:	6.602.896.985 kor.

Ennek ellenében a teher:

1. Állami adósság	4.627.828.368 60 k.
2. Értékpapir tartoz.	23.263.015 32 k.
3. Terhelő hátralék	535.232.229 90 k.
Összesen:	5.186.323.613 kor.
A cselekvő vagyont a teherrel egybevetve mutatkozik 1900. év végével tényleges vagyon:	1.416.573.371 kor.

Mikor a tábornok palotájába megérkeztem, már csaknem teljesen együtt volt a társaság. Hódolatteljes körök, melyek a nagy terem tömegében képződtek, jelezték a főherceg jelenlétét. A dísz és pompa, mely e termekben a szemek elé tárult, a házigazda mérhetetlen vagyonáról nyújtott fogalmat. Ez a vagyon szerette meg neki különben is azt a nagy tekintélyt, sőt a rangját is. Társaságát szívesen fogadta nemcsak a legmagasabb arisztokrácia és maga az udvar is, hanem főképp a szépségükről híres bécsi nők, azok a széke, kékszemű szépségek, kikről önként Párisban is elég szókat hallottak bizonyára.

A ceremóniális fogadtatás s a főherceg cserceje hamar véget ért; aztán kezdetét vette a táncz. Engem mint fiatal tisztet a tánczterembe hívtak a kötelesség; ahelyett azonban — szerencsétlenségemre — a játékszem felé vitt a kíváncsiság.

Kicsiny, de kiváló izléssel berendezett terembe léptem, ahol néhány csoport férfi — tiszték és diplomáták — kis asztalok körül ültek, mélyen elmerülve játszmáikba. E teremben halk hangon folyt a társalgás s az is csak szakgatottan, röviden, mintha mindenki halaszthatatlan dolgok sürgetnének s nem érnének rá gondolataikat kifejténi.

Csak egy pillantást vettem a társaság közé s távozni készültem, mikor egy hang a sarokból nevére szólított. Az ezredesem volt, aki egyedül, unakozva ült egy asztal mellett. Egy játszma ékartéra szólított fel, amit én — természetesen — siettem elfogadni.

Csakhamar nézőink akadtak, akik helyet foglaltak mögöttünk.

Az ezredes azt ajánlotta, hogy a partiet öt forintban játsszuk. Elfogadtam.

Rajtam volt a sor, hogy a kártyákat osszam. Mikor megkevertem a csomót, a carrokirály került legalul. Amint ezt megpillantottam, különös eszme villant át az agyamon. Sajátoságos képzelmű — ma sem értem, mi módon? — vett erőt rajtam: azt hittem, a kártyáim fölé hajolva, hogy otthon ülök szokott esti játszámammal, a feleségemmel szemben és szinte elmosolyodtam magamban, mennyire meg lesz ő lepetve, ha kártyáim közé becsempészem azt a legelső carrokirályt . . . És gyors mozdulattal megtörtént a szokott családi művelet.

Egy hang meglepett kiáltása tértitett magamban:

— Nini! a carrokirály!

Arczom egyszerre halálsápadt lett; mikor föltekintettem, ezredesem tekintete meredt reám.

A távoli tánczteremből egy Strauss-keringő édes-lágy melódiai zsongtak a fülemben, melynek ütemei szerint forogni éreztem a világot magam körül.

— A partie — hogy, hogy nem? — hamar véget ért. Az ezredes komoly arcczal kifizette az öt forintot.

— Ön nyert, uram; mondta és ezzel felkelt.

Perczekig nem jöttem józan eszemhez; bambán néztem azt a bankjegyet, mely az asztalon feküdt . . . nézőink már régen szét-

oszlottak; ekkor aztán átrémlett a gondolataim a rideg való.

Hideg verejték lepte el a homlokomat. Mit tegyek? A dolog szerfelett komoly volt; tönkre voltam téve úgy a társaságban, mint a pályámon.

— Felkeresem az ezredeset, gondoltam magamban; az derék, jószívű ember és családapa . . . megmagyarázom neki a tévedést; elmondom, hogy mi vitt erre az esztelen ötletre . . . lehetetlen, hogy elítéljen érte. Nevetni fog s majd megveregeti a vállamat; ezzel aztán rendben lesz minden.

A szomszéd teremben akadtam reá. Szabályszerű üdvözléssel léptem eléje.

— Ezredes ur . . . ezredes ur . . . E két szónál többet azonban képtelen voltam neki mondani; ő rám nézett, ugyanazzal az átható tekintettel, mint az imént; aztán háttal fordított nekem.

E nap óta nem volt maradásom többé a hadseregben. Soha senki sem tett ugyan bármily észrevételt, az ezredes tekintete azonban szüntelen s mindenütt üldözött. Még éjjel, párnámba temetkezve is éreztem azt a tekintetet, amely szinte kiáltott felém:

— Malten főhadnagy ur, ön tolvaj! . . .

Rövid idő múlva elvesztettem a feleségemet; ugyanakkor neveztek ki kapitánynyá. Es ezzel a ranggal vonultam vissza a nyugalomba.

Ime, ez a története annak, hogy miért nem veszek többé kártyát a kezembe.

## Az Egyetértés és a jezsuiták.

A Magyar Szó szerkesztője kijelentette, hogy azért kell tönkre tennie Kőpöcsy jövőjét, mert protestáns pap előfizetői megkívánják. E nyilatkozat napokkal előbb jutott nyilvánosságra. de megczáfolva sohasem lett. Különben a lap egész iránya, mely a katolicizmus folytonos gyalázása és sértegetéséből áll, igen rávall a fenti nyilatkozatra.

Most az Egyetértés is biztosítani akarja a protestáns papok rokonszenvét, mert szintén kirohan a jezsuiták ellen.

Van-e ennél izesebb falat jó protestáns előtt?

Azt írja a jól informált Egyetértés, hogy 27 jezsuita él *Budapest*en, kik a *hitoktatás* alatt gyűlölségre tanítják a gyermekeket és így feldulják azt a régi szép viszonyt, mikor azt sem tudta az ember, hogy ki milyen vallásu.

Ez bizony bolond beszéd.

1. Jezuista összesen hat (6) él a fővárosban.

2. Egyetlen jézustársasági hitoktató sincs az egész fővárosban.

3. Ha a hitoktatásban gyűlölséget keres, kérdezzon meg egy elemista protestáns gyereket a katolicizmusról és hallgassa meg, hogy mit mond.

4. A protestánsok mindig igen jól tudták, hogy milyen vallásuak, hiszen öt perczig se lehet beszélni velük, hogy ezt elő ne találják, de a katolikusok aludtak szépen. Ma már ők is ébren vannak s ébren is fognak maradni.

Van még egy regényfejezet is garaurung gyanánt az E. cikkében; ezt vagy Suc Jenő írta, vagy Tüdös ur Páparól. Hát így ír és lát az elfoglaltan Eötvös-féle szem.

## A reverzálisok visszaható ereje.

A m. kir. belügyminiszternek 1901. évi 45/859. sz. alatt kelt határozata.

Fölterjesztésére tudatom, hogy a római katolikus vallásu F. V.-tól törvénytelen ágyból 1899. évi július 3-án született és ez alapon római katolikus vallásu F. S. vallására az a körülmény, hogy az anya és izraelita vallásu természetes apja között 1900. évi július hó 4-én kötött házasságot megelőzőleg a szülők, a születendő gyermekek vallására nézve az 1894. évi XXXII. t.-cz. értelmében egy olyan irányu megegyezést kötöttek, hogy gyermekeik valamennyien a római katolikus vallást kövessék — befolyással van. Az 1868. évi LIII. t.-cz. 25-ik §-a ugyanis azt rendeli, hogy a házasság előtt született, de az egybekelés által törvényesített gyermekek vallásos nevelés tekintetében a törvényes szülött gyermekekkel egyenlő szabályok alatt állanak. Minthogy a törvény ezen rendelkezése az 1894. évi XXXII. t.-cz. 8. §-a alapján az izraelita vallást követőkre is kiterjesztetett s ennek alapján a jelen esetben a kérdéses házasságból született vagy születendő gyermekek a szülők között kötött megegyezés alapján nemükre való tekintet nélkül valamennyien a római katolikus vallást követik vagy fogják követni, a jelen esetben a házasság előtt született gyermek vallása pedig megegyezik azon vallással, a mely vallás az 1868. évi LIII. t.-cz. előhivatkozott rendelkezéséhez képest az anyakönyvbe bejegyzendő lenne: mindezeknél fogva a szóban levő születési anyakönyvben a kérdésben forgó gyermek vallására vonatkozó és a jelenlegi jogi állapotnak is megfelelő bejegyzés továbbra is érintetlenül maradjon.

## Gyilkosság az éjben.

— Saját tudósítónktól. —

Borzalmas gyilkosság történt tegnap este 8 órakor. Három duhaj legény megbicskázott egy békés polgárt, a kiről éppen most, mikor e sorokat irtuk, mondta ki az orvos a szomorú véleményét:

— Nem éri meg a reggelt.

A gyilkosságról különben a következő értesítést veitük:

*Spiegel* Adolf izr. vallásu, nőtlen szobafestő *Kohn* Albertnél a Kolozsvári-utca 6. szám alatt szokott vacsorázni. Tegnap este 8 órakor az estebéd elköltése után hazafelé igyekezett, hogy a napi munkától kifáradva lepihenhessen. Alig ment egy pár száz lépésre, midőn három legényt látott duhajkodni, kik egy péksütdő ablakát nagy csörmpöléssel be is verték. Odament a zajra *Spiegel* s próbálta kapacitálni a hangoskodókat, viselkedjenek csendesesen. *Szász* Jenő, *Barkóczy* Sándor és *Bocsa* György azonban durván rákiabáltak:

— Kuss! Elhordd magad, ha kedves az életed!

— Czoki! Odább innen, vagy megkeserülöd!

*Spiegel* látta, hogy szép szóval nem sokra megy, a velencei rendőrség felé igyekezett, hogy segítséget hívjon. Utközben a *Puskás*-féle vendéglő előtt egy konfliktust talált; bement s felkérte a benn mulató urakat, engedjék neki meg a konfliktus igénybevételét, előadván, hogy a rendőrségre akar menni. Az engedélyt meg is kapta. Aliglépett ki azonban az ajtón, a három jó madár megröhanta:

— Te hitvány zsidó! Te bitang, te akarsz elárulni, te akarsz rendőrt hozni?

Azzal nekiestek s ütlegelni keztek. *Spiegel* eleinte meghökkent, hátraugrott, de aztán elszántan védekezni kezdett.

A dulakodás közben *Szász* Jenő egyszerre kést rántott s lövig beledöfte *Spiegel* oldalába, a ki eszméletlenül összeroskadt. A kés ugyanis bal felső tüdőjét átszurta s bal oldalát teljesen felmetszette.

A zajra előfutottak a rendőrök s a bicskázókat rögtön lefogták.

A súlyosan sérültet a kórházba szállították, a hol 9 órakor *Papoczy* Ferencz rendőralkapitány és *Becsey* Ignác őrmester *Ember* Géza vizsgálóbíróval felkeresték a haldoklót. Eszméletnél volt még annyira, hogy ki lehetett hallgatni az esetről s *Ember* Géza vallomásra meg is eskethette.

Alig hogy ez megtörtént, újra eszméletét veszítette s *Fráter* orvos véleménye szerint nem éri meg a reggelt.

*Szász* Jenőt, *Barkóczy* Sándort és *Bocsa* Györgyöt a rendőrségre kísérték, honnan át viszik őket az ügyészség hörtönébe, hogy elvegyék méltó jutalmokat.

## A jövő évi virilisek.

— A közigazgatási bíróság határozata. —

Nagyvárad város közgyűlése a városatyák választásának határidejét nem tűzhetette ki, mert az újabb eljárás értelmében a választásokat csak a legtöbb adót fizetők névjegyzékének végleges megállapítása után lehet megejteni.

A közigazgatási bíróság már határozott a jövő évi virilisek névjegyzéke tárgyában, tehát most már mi sem áll utjában, hogy a városatyák választását kitűzzék.

A közigazgatási bíróság hosszasan indokolja határozatát.

*Moskovits* Mórt a virilisek névjegyzékébe felvette, mert az összes egyenes adója 1075 korona 26 fillér, tehát megfelelő összeg.

*Kugler* Albertet szintén felvették a névjegyzékbe, mert a saját és kiskoru gyermekeinek egyenes adója figyelembe veendő s így az összeg (1026 kor. 06 fillér) megüti a mértéket.

*Kazay* Kálmán több rendbeli felszólalással élt. Így kifogásolta dr. *Perczel* Adolfnak, ifj. *Moskovits* Mórnak és *Moskovits* Miksának a bevételét. A felszólamlásra a közigazgatási bíróság következőleg határozott:

Dr. *Perczel* Adolfot törölték a névjegyzékből, mert neki csak 38 korona egyenes adója van és csak ezt lehet kétszeresen számítani. A többi a neje adója s így ezt csak egyszeresen lehet a férjnek beszámítani.

Ifj. *Moskovits* Mórt és *Moskovits* Miksát azonban nem törölték, mivel az adóhivatal szerint egyénileg van rájuk kivelve a megfelelő adóösszeg s *Kazay* ezzel szemben nem igazolta, hogy a »*Moskovits* A. és fia» gyári cég adója után lennének felvéve a névjegyzékbe.

*Ullmann* Sándort és *Ullmann* Félixet nem vették be a névjegyzékbe, mert annak összeállításakor még kiskorúak voltak. A rabbi-képesítő különben is nem jogosít az adó kétszeres számítására.

*Hillinger* Lipótot és *Czeglédy* Sándort szintén nem vették be a virilisek közé, mert a város helyett a szállodáépületekért általuk fizetett adót nem számíthatják fel.

Végül nem vették be a névjegyzékbe *Weintraub* Mórt, aki későn jelentkezett adójának kétszeres számítása iránt. A bejelentési határidő kellekép meg volt hirdetve.

A közigazgatási bíróság még kimondotta határozatában azt is, hogy az adómentes házak után felvett eszményi egyenes adóösszeg nem számítható be a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállításánál.

Most már végleges a jövő évi választók névjegyzéke s azt a következőkben közöljük:

Nagyvárad város legtöbb adót fizetői 1902. évben:

Balog Döme,  
Bartsch Sándor,  
Bognár Sándor,  
Bottó Ferencz,  
Deutsch K. Ignác,  
Diósi Lajos,  
Dr. Döry Ferencz,  
Frankl Lázár,  
Farkas Izidor,  
Füchsi Mór,  
Guttman József,  
Dr. Gyémánt Jenő,  
Harmathy Károly,  
Hillingner Lipót,  
Janky József,  
Knapp Sándor,  
Kepes Ignác,  
Kugler Albert,  
Köblös Ferencz,  
Ifj. Kohn Sámuel,  
Kunz Gusztáv,  
Dr. Kutiák Agoston,  
Lévay Zsigmond,  
Mandel Adolf,  
Miskolczy Baraa,  
Dr. Mihelyi Lajos,  
Mihelyi Pál,  
Molnár Lajos,  
1. Dr. Moskovits József,  
2. Dr. Moskovits Miklós, Weimann Béla.

3. Moskovits Adolf,  
4. Moskovits Mór,  
5. Ifj. Moskovits Mór,  
6. Moskovits Miksa,  
Dr. Munk Béla,  
Munk Jakab,  
Markbreit Sándor,  
Müller Salamon,  
Nyiry György,  
Oláh Ferencz,  
Ováry Sándor,  
Papp György,  
Plesz Aron,  
Poyvár János,  
Rádl Ödön,  
Rendes Vilmos,  
Rimanóczy Kálmán,  
Rothmann Jakab,  
Sal Ferencz,  
Dr. Sonnenfeld Zs.  
Sonnewirth Bernáth,  
Sebestyén Lajos,  
Stern Márton,  
Szarill Ferencz,  
Szählender Károly,  
Steiner M. Albert,  
(Szűts Sámuel,  
Ifj. Ullmann Izidor,  
Weinberger Jakab,  
Weiszlovits Adolf,  
Weimann Béla.

A legelső virilis *Rimanóczy* Kálmán és a legutolsó (62-ik) *Hillingner* Lipót, aki a közigazgatási bíróság határozata daczára is bejön, mert a saját személyére kirótt adó erre elég magas.

**UJDONSAGOK.**

**Rémes víziók.**

Érdekes most egy pár helyi lapot figyelemmel kíséreni, hogy micsoda borzasztó rémlátomásokat tudnak papírra vetni abból az egyszerű és csupán egy testületnek belételebe tartozó ügyről, hogy a nagyvárad-i jogászok elhatározták, miszerint minden politikai vagy más színezettől eltekintve, egy üldözött pályatársukat, a kinek egyéniségét — nyíltan megmondotta a Magyar Szó — tönkre akarják tenni, ezt a *Köpösdý* Dezsőt üdvözljük.

Gott über die Welt! Ezek a néppárti csemeték milyen csunya kis botrányt tudnak csinálni! Hisz ez valóságos lugeri iskola, mely le akar vadászni egy becstületes hittel dolgozó újságirót!

Pedig dehogy! Jelen sorok írója ismeri jól azt az egy *Hantke* nevű joghallgatót, s tőle tudta meg az indítvány egyedüli helyesintencióját, melyet ezen cikk első bekezdésében lehet olvasni.

Ugyancsak nevezett joghallgató világosított fel arról is, hogy mikép fogják ennek a csunya kis dolognak hősei *Kecskeméthy* brigadéroszt üdvözölni, ki szintén dolgozott annyit a nagy eszmék érdekében mint *Köpösdý* a kurucz.

Hát erre nézve várakozó álláspontot foglalnak el. Mert igaz ugyan, hogy egyik helybeli lap már kínált egy üdvözőlő blankettát, de ezt nem fogadják el, mert nagyon magas szárnyalásu. Ellenben megvárják azt a blankettát, melyet a liberális halandók fognak szerkeszteni és a melyben abbéli örömlőknek adnak kifejezést, hogy ebből a honboldogító táborból került ki kolozsvári *Bokros* Elek képviselőházi alelnök, nagyvárad-i *Szilágyi* Mór, néhai nagyvárad-i *Konda* Samu és *Feldheim* Izrael, kisczei *Rosenberg* Lajos, soproni *Schladerer* Alfréd, keszi helyi *Gross* Lajos, turkevei *Strassburger* Ármán et tutti quanti . . .

Et horribile dictu! Ezek a jezsuita csemeték még azt is kijelentették, hogy nem szégyenlik biz ők egy cseppet sem ezt a határozatot, mint a hogy nagy jóakarattal rájuk akarta fogni egyik helybeli elfogulatlanul ítélő lap. Sőt még az ellen is tiltakoznak, hogy azt a határozatot *kivülről rendezték* volna. Dehogy! Van azokban annyi karakán virtus, hogy ugyan nagyszerű eszme legyen az is, a mit közmegegyezéssel elfogadnak, annyira önállóan és minden befolyástól menten cselekednek. Az meg éppen önézetüket sértette volna, hogy *kivülről* kapjanak impulzust és azért sem állottak volna kötélnek. Olyan furesa, szinte szokatlan magyaros a természetük! En tudom, mert van alkalmam velük gyakran érintkezni. Különböznél jól nevettek rajta, mikor ezt olvasták.

De én magam is remélem, hogy ezek a rémes víziók elfognak oszlani és úgy az ifjúság, mint a közönség jólesően fogja a megoldást elfogadni. (Be.)

**TAJÉKOZTATÓ.**

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

November 30. A kir. kath. jogakadémia ifjúságának tánczestélye a Csarnok nagytermében.

December 2. Orvosegylet gyűlése.

December 4. Rendkívüli városi közgyűlés d. u. 8 órakor.

December 7. A jogász ifjúság hangversenye a Szacsavay szobor javára.

December 8. A nőegylet zászlószentelése.

Február 8. Katolikus kör bálja.

\* **Bozóky Béla ünnepeltetése.** A nagyvárad-i mérnökök tegnap este egyik szeretett és nagyrabecsült kartársuk, *Bozóky* Béla m. á. v. főmérnök tiszteletére, ki lekötölező, kedves modorával városunk társadalmában is általános közbecsülésnek örvend és a város fejlődése körül mint törv. biz. tag is önzetlen és odaadó működésével érdemeket szerzett, azon alkalmából, hogy 30 évvel ezelőtt a József-műegyetemen mérnöki oklevelet nyert és azóta mint kiválóan szakképzett mérnök a magyar államvasutak szolgálatában áll, — a Széchenyi-szálló külön éttermében vacsorát rendeztek, melyen a várad-i mérnökök teljes számban megjelentek és az ünnepeltet a legszívélyesebb ovációkban részesítették. Az első pohárköszöntőt *Korbély* főmérnök mondotta, szép szavakban megemlékezőn *Bozóky* 30 éves, érdemekben gazdag működéséről és szeretetreméltó, kedves egyéniségéről, biztosítván őt összes kartársainak igaz szeretetéről és ragaszkodásáról. *Bozóky* válaszában érdekesen vázolta a 30 év előtti viszonyokat a magyar technikán és ennek óriási haladását a mai napig. Igen lendületes, poetikus szavakkal éltette az ünnepeltet *Pekanovits* főmérnök is. Az egybegyűltek a legkedélyesebb hangulatban a késő éjjeli órákig maradtak együtt.

\* **A városatyák választása.** Mint más helyen részletesen megírjuk, a közigazgatási bíróság már döntött Nagyvárad város jövő évi legtöbb adót fizetőinek névjegyzéke felett s így most ki lehet tüzni a megüresedett városatyaszékek betöltését. Tekintettel a dolog sürgős voltára, *Beöthy* László főispán már intézkedett, hogy Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága szerdán, december hó 4-én rendkívüli közgyűlést tartson, a melyen a városatyaválasztás határnapját tüzik ki, s a választásra szükséges intézkedéseket teszik meg. Hir szerint irányadó helyen december 8-ára, vasárnapra akarják a választásokat kitüzni.

\* **A román trónörökös pár — válik.** Az uralkodó családokat újabb időben egymásután sok válság éri. Mezzalianszok, trónörökös-váráshab családások és legújabb időben válópörök ejtik aggodalomba a dinasztikákat. A hesszeni nagyhercegi pár elválásának a híre csak nemrég foglalkoztatta a sajtót és most berlini tudósítónk egy még szenzációsabb választást jelent telefonon: a román trónörökös pár válik. Érdekes, hogy egy tekintélyes világlap azt írja, hogy a hesszeni és a bukaresti válás közt valami összefüggés van, bár közelebbről meg nem világítják. Ma csak annyit lehet tudni, hogy a trónörökös pár meg hasonlott egymással és ez a meg hasonlítás talán a román alkotmány megváltoztatását is maga után fogja vonni. A román trónörökös a kis fiát mindenképp ki akarja vonni anyja befolyása alól, mert a trónörökös nő orosz érzelmű.

\* **Kolozsvár főkapitánya.** Hónapok óta nincs főkapitánya Kolozsvárnak. A legutóbbi nagy zendülések alkalmával a volt főkapitány elhagyta az állását és ideiglenesen egy odaváló ügyvédember állt a rossz hírben álló rendőrség élére. E hónap elején Bély főispán véget vetett az interregnumnak és Kolozsvár Lajost, budapesti rendőrtanácsost kinevezte Kolozsvár főkapitányának. Kolozsvár azonban mindeddig nem hagyta el budapesti állását, sőt lemondását be sem adta a főkapitányának, ugyanis meggondolta a dolgot s elhatározta, hogy nem megy le Kolozsvárra. Kincses Kolozsvárnak tehát ismét nincs főkapitánya és Bély főispán újra neki indulhat főkapitány keresésnek.

\* **Némethy Károly halála.** Nagyvárad város közéletének egyik kiváló alakja: *Némethy* Károly ügyvéd csütörtökön este meghalt. A nagy időkben mint honvéd szolgált a szabadság ügyét. Mint ügyvéd, kiváló hírnek örvendett alapos tudása által. A szabadelvű pártnak korábban elnöke, Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának régi oszlopos tagja volt; azonkívül a ref. egyház ügyei körül fejtett ki tevékenységet, mint világi gondnok. Legutóbb a honvédegyelet elnökének választotta. Már hosszabb idő óta ágyba döntötte a betegség, a míg leánya karjai között kisenvedett. A gyász eset alkalmából a városházán és az ügyvédi kamara épületére kitzűték a gyászlobogót. Temetése ma, szombaton délután fél 3 órakor lesz a Széchenyi-térről. Tegnap már sok koszorút helyeztek a diszes ravatalra. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Sepsi-rétyi Antos Jánosné szül. Némethy Erzsébet a maga és gyermekei: Béla, Loránd és Valeri; férje Antos János; továbbá Némethy Lajos és Anna mint testvérek és a többi rokonok nevében is szomorodott szívvvel jelentik a felejthetetlen apa, após, nagypapa és testvérenek ilosvai nyéki *Némethy* Károlynak, hites ügyvéd, 1848—49. honvéd, Nagyvárad város törvényhatósági bizottsági tagja, a nagyvárad-i honvédegyelet elnökének f. évi november hó 28-án este 9 órakor élete 72-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 30-án, délután fél három órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a Széchenyi-tér 17. számú saját házából az olasz-i nagytemetőben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1901. nov. 29. Aldás és béke poraira!

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága testületileg vesz részt a temetésen s erre vonatkozólag a következő felhívást adta ki a polgármester-helyettes:

Felkérem a város törvényhatósági bizottságának t. tagjait, hogy törvényhatósági bizottságunk egyik legrégibb, legtevékenyebb s érdemekben gazdag tagjának, néhai *Némethy* Károly urnak a folyó hó 30-án, délután fél 3 órakor, a Széchenyi-téri gyásházán tartandó végtisztességtételén minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1901. nov. 29-én.

*Rimler* Károly,  
polgármester-helyettes.

Az ügyvédi kamara szintén testületileg rója le kegyeletét elhunyt kiváló tagja iránt s a temetésre az elnök a következő meghívót teszi közzé:

A nagyvárad-i ügyvédi kamara tagjait tisztelettel kérem, hogy elhunyt kartársunk *Némethy* Károlynak folyó hó 30-án, szombaton délután fél 3 órakor történendő temetésén megjelenni sziveskedjenek. E célból az ügyvédi kamara helyiségében 1/3-ig kérem megjelenni.

Nagyvárad, 1901. nov. 29.

*Hlatky* Endre,  
a nagyvárad-i ügyvédi kamara elnöke.

\* **Pislogó mécsesek.** A külváros pislogó mécsesei szörnyen gyatrán világítanak, s igen gyakran egyáltalában nem is égnek, pedig a városnak e világítás költséges s hasznát még sem látja. Ezen hiányos világításról szóló 12 rendőri jelentés alapján *Gerő* Ármán főkapitány ismételtén sürgős előterjesztést tett a tanácshoz, kérve, hogy javíttassék meg ezen sokszor panaszlott állapot. Remélhető, hogy az előterjesztésnek ezuttal foganatja lesz és a külvárosi petroleum utczalámpák — hivatásukhoz képest — végre világítani is fognak.

\* **A pápa vasuti kocsija.** XIII. Leó pápa egész uralkodása óta egyszer sem mozdult ki a Vatikánból és így, mint pápa, vasuton sem utazott; elődje IX. Pius azonban egy ízben Rómából Nápolyba utazott s ekkor építtette magának a vasuti kocsit, mely 120.000 koronába került. Ezt a kocsit az egyszeri utazás után nyugalomba helyezték és most is Civita-Vecchiában őrzik. Egy párisi újság most leírja ezt a vasuti kocsit, melyet műtárgyakban való gazdagsága ma is értékesé tesz. A kocsi több teremre van osztva, amelyek között természetesen legdiszesebb a trónterem. Ennek a trónteremnek az ablaka úgy van csinálva, hogy a pápa onnét áldást osztogathasson. Az ablakpárkányon egy nagy bronzmű van elhelyezve, mely vallási jelképet ábrázol. A terem közepén áll a trón, melyet három térdelő angyal tart. A trónterem kívül még két terem van a kocsiban: a gárda szobája, a mely egyszerűen előszobául szolgál, festett vászontapétával van bevonva, amelyet aranyfestésű vallásos képek díszítenek. A trónteremben a már említettek kívül még két más festmény is van, amelyek egyike a vasut, a másik a kikötő megáldását ábrázolja. A pápa magánterme ismét három részre van osztva. Az egyik rész az imaszoba, a másik a hálószoba, a harmadik pedig a pápa dolgozószobája. Mindegyik persze dúsan van ékítve.

\* **Az új sertésvásártér.** Említettük már, hogy Nagyvárad város új sertésvásár-tere teljesen elkészült s decemberben már átadják a forgalomnak. Ezáltal az állatvásári forgalom is változást szenved, különösen az állatvásárokhöz vezető utcákon. A városi tanács tegnap délután rendkívüli ülést tartott, amelyen megállapították az új vásártér megnyitásának idejét és módjait, valamint a marhahajtó utakat. A tanácskozás eredményeként a következő hivatalos értesítést vették:

1-ször: Folyó évi december hó 1-vel az új sertésvásár a közhasználatnak átadatik.

2-ször: Marhahajtó utakul következő utcák jelölhetik ki:

a) szabadonhajtható marhák részére (az eddig használatban volt Kossuth és Körözs-utcák helyett) Körzraktár előtti ut — Zárda-sikátor — Szac-vay-u. (előbb Nagypetze) — Vitéz-utca (előbb Gyepsor);

b) sertések részére Nagy-Körözs-utca;

c) lovak részére Nagyteleki-utca.

A december 2-iki vásár alkalmával a marhák már ez új utvonalonon hajthatók.

Az állategészségügyi szolgálat tekintetében változás lesz a következőkben: Decker Frigyes v. állatorvos, ki eddig a sertésvizsgálatot teljesítette, a lóvásártérre rendeltetett; helyébe a sertésvizsgálatokkal *Masztics* Vladimir vágóhídi felügyelő bízott meg.

A nagyipiaci mértékek (melyek eddig a czédulaházban voltak) a széna-mázsához szállítottak, a mázsá-tiszt kezelésére bízott. Miért is azok, kik a város hiteles mértékét igénybe venni óhajtják, forduljanak a széna-mázsá-tiszthez.

Az ekként megürült czédulaházra vonatkozólag a főkapitány javasolta, hogy a nagyipiaci rendőrök részére őrházul engedjék át. Tanács a javaslatot elfogadta. Ekként a régi czédulaház ezután rendőri lakanya lesz.

\* **Életunt leányzó.** Alig állott be a tél, a nyomor, az étellel való küzdés már is szedi áldozatait. *Istós* Julia 28 éves varrónő tegnap éjjel nagymagyar-utcai lakásán sósszódával megmérgezte magát. Súlyos sérülésekkel szállították a megyei kórházba, állapota reménytelen. Hátrahagyott levelében nyomorát említi tette okául.

\* **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter *Kiss* György nagyvárad kir. törvényszéki joggyakornokot a temesvári kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki. — A belügyminiszterium vezetésével ideiglenesen megbízott miniszterelnök a mezőtelegi anyakönyvi kerületbe anyakönyvezető helyettesé *Zimányi* József jegyzőt irnokot nevezte ki.

\* **Ösztöndíjpályázat.** A hivatalos lap tegnapi száma egész sorozat pályázati hirdetményt közöl. *Nagyvárad* ifjak a következőkre pályázhatnak:

Több *Mária Terézia*-féle 240 koronás ösztöndíjra; egy 300 koronás és öt 200 koronás *Bésán*-féle ösztöndíjra; adományozza valamennyit a vallás- és közoktatásügyi miniszter. Továbbá:

Két 420 és egy 300 koronás *Alapy*-féle ösztöndíjra, amelyeket a vallás- és közoktatásügyi miniszter adományoz és egy 420 koronás, ugyancsak *Alapy* féle ösztöndíjra, a melyet a *nagyvárad* *lat. szert. káptalan* adományoz. A pályázati feltételek a hivatalos lap tegnapi számában olvashatók.

\* **Shakespeare vallása.** A nagy Shakespeare Vilmos vallása sokáig vita tárgyát képezte, míg végre Guizot kiderítette, hogy Shakespeare katolikus volt. Ezt a véleményt most bizonyosságra emelte Rougemont, aki hosszas nyomozás után megtalálta Shakespeare végrendeletét. A végrendelet bevezető sorai ugyanis a következők: »Az Atya, Fiu és Szent-Lélek nevében, én, Shakespeare Vilmos, a római és apostoli egyház érdemetlen szolgálója . . .«

\* **A vasutasok fizetését nem emelik.** Az államvasuti tisztviselők között nagy megütközést szült az, hogy a pénzügyminiszter költségvetése egyáltalában szóvá sem teszi fizetésük rendezését, a kereskedelemügyi miniszter pedig mindössze csak 450.000 koronát szán fizetésemelésekre. Ez összegből a tisztviselőkre semmi sem jut, mert elsősorban a 480 frtos altisztek fizetését fogják 520 frtra felemelni és így az előirányzott összeg még e célra sem lesz elegendő. A vasuti tisztviselők különben helytelenítik az országos kongresszus alkalmával kiküldött 232-es bizottság eljárását is. Eme bizottság kiküldöttjei még október 5-én betejestették a vasuti tisztviselők memorandumát a kereskedelemügyi miniszterhez, eljárta *Nagy* Ferencz államtitkárnál és *Mándy* min. tanácsosnál, de kiküldetésük eredményét nem közölték a bizottsággal. Beavatottak részéről úgy hírlik, hogy a küldöttség nem is nyert valami megnyugtató ígéretet a legközelebbi fizetésrendezésekre nézve, sőt határozottan elutasító jelenségek tekintik, hogy *Ludvig* Gyula elnöki igazgató még csak nem is fogadta a memorandum-bizottság kiküldöttjeit. Egyszerűen tudomásul vette a hivatalnokok akcióját, de tárgyalásokba nem bocsátkozott velük. Minderről nem referáltak a kiküldöttek és emiatt nagy az elkeseredés a vasutasok között. Mint a »Kül. Ert.« jelenti, *december 5-én ismét országos kongresszust tartanak a vasuti tisztviselők* és ez alkalommal a memorandum-bizottság is be fog számolni kiküldetésének körülményeiről. Ez a jelentés csak sovány eredményekre szorítkozhatik és azért a kongresszus rendkívül zajosnak ígérkezik.

\* **A háztulajdonosok figyelmébe ajánlja a rendőrség,** hogy a ház előtti gyalogjárón összegyülemlt havat, jeget eltisztítsák, valamint rendben tartásuk a folyókákat is. Ha ezt reggeli 7 óráig megtenni elmulasztanak, a kerületi biztosok, a kötelességét mulasztó költségére, napszámosokkal fogják a hótakarítást eszközölni.

\* **Meszes tojások.** Ujabbán a helybeli vendéglősök panaszt tettek, hogy a piacon nagy mennyiségű meszes tojás van forgalomban. A mint kitudt, a meszes tojásokat két helybeli tojás-nagykereskedő árusítja, kiktől a kofák olcsó pénzen megveszik s azután mint friss tojásokat a piacokon eladják. Noha az orvosi hivatal véleménye szerint ezen meszes tojások az egészségre nem ártalmasak, mégis, mivel használható voltak jelentékenyen csekélyebb, jóval kevesebbet is érnek a friss tojásoknál, a közönség — károsodik. E tekintetben minden visszaélésnek elejét vevendő, dobzó újján hivta fel a közönség figyelmét a rendőrkapitányi hivatal, hogy az e tárgyban kiadott rendelet értelmében, a kofák kosaraikon meszes és friss jelzéssel jelezni kötelesek

az áruba bocsátott tojásokat. Ki azt elmulasztja, avagy a jelzést csalárd módon eszközöli, attól a tojáskészlet el lesz kobozva. A vevőközönség pedig a saját érdekében követelje a jelzést, nehogy — vásárolván — megtevesztessék.

## Igazságszolgáltatás.

### Bosszu revolverrel.

Nagyvárad, nov 29.

Az esküdtzéki bíróság tegnap kezdette meg *Teodoroff* Demeter pékmester büntügyének tárgyalását.

Teodoroff ez év június 11-ikén reggel 7—8 óra között hatszor rálőtt revolverrel a Rhédey-kerthez vezető sétányon *Spitzer* Lajos kereskedőre, aki állítólag anyagi romlását okozta. A lövések közül három talált, de nem érintett nemesebb szerveket s így Spitzer felgyógyult. Teodoroff ellen gyilkosság büntetésének kísérlete miatt emelt vádat a kir. ügyészség, melyet a tárgyaláson *Korn* Lajos kir. alügyész képviselt. A bíróság elnöke *Millye* Gyula kir. ítélőtáblai bíró, tagjai *Fassie* Pál és *Grám* Sándor törvényszéki bírák, jegyzője *Themleitner* Gyula kir. aljegyző voltak. — A vádlott védője *Gleichmann* Lajos budapesti ügyvéd.

Az esküdtzék tagjai a következők voltak: *Dövényi* Pál, *Otrok* István, *Tóth* Miklós, *Szombathy* István, *Somogyi* Béla, *Lengyel* Lajos, *Anlauf* János, *Hermann* János, *Vendler* Ernő, *Miskey* Antal, *Vindisch* Márton, *Acz* Sándor. Pótesküdték: *Radu* Miklós, dr. *Bartha* Ferencz.

### A vádlott.

Elsősorban Teodoroff Demeter vádlottat hallgatta ki a bíróság. Beismerle a vádlott, hogy a folyó évi június 11-ikén hatszor rálőtt revolverrel *Spitzer* Lajosra. Tagadta, hogy előre megfontolt szándékkal követte el tettet, melynek véghezvitelére a nyomoruság kényszerítette, mibe *Spitzer* hajtotta bele. Ugyanis *Spitzer* Budapesten, a *Vörösmarty*-utcában kibérelt egy helyiséget, a melyben péktüzet rendezett be. Az üzlet azonban nem ment jól, a bért fizetni nem tudta. *Spitzer* azonban nem volt méltányos vele szemben s daczára, hogy a szerződés Teodoroffra nézve nagyon súlyos feltételű volt, nem vette azt figyelembe, hogy fizetni a legjobb akarat mellett sem tudott, *Spitzer* őt a lakásból és üzletből kipakoltatta, miáltal kenyerét elveszítve a legnagyobb nyomoruságba döntötte, úgy, hogy felesége most napszámba jár 40 krajczárért. Ez a körülmény keserítette el őt annyira, hogy ilyen tettet vitt véghez.

### A sértett.

*Spitzer* Lajos sértett előadja, hogy Teodoroff a Budapesten lévő házában bérelt helyiséget üzletnek. Béret azonban nem fizette s így kénytelen volt ellene végrehajtást kérni illetve kilakoltatni, mert neki is szüksége volt pénzre, Teodoroff pedig nem fizetett, bár számtalanszor adott neki haladékat.

Ez év június 11-ikén történt, hogy reggel rendes szokása szeriint elment a *Dianna*-fürdőbe fürödni s azután a Rhédey-kerthe ment sétálni. — Itt találkozott Teodoroffal, a ki benyult zsebébe s egy revolvert kapván ki onnan, rálőtt. Az első lövés nem talált, ekkor ő futásnak eredt, de Teodoroff azután is lőtt még ötöt.

A lövések közül három talált. Ma is érzí a behegedt sebek fájdalmát.

### A tanuk.

Ezután a tanuk kihallgatására került a sor. A tanuk nagyobb részl igen jó embernek ismerik a vádlottat, a ki azonban az üzlethez nem sokat értett. Sokat panaszkodott nekik a vádlott, hogy szeretne egy kis pénzhez jutni, mert *Spitzer*nek akar fizetni. Az üzletberen-

dezés sok pénzébe került s ez is oka volt annak, hogy nem tudott Spitzernak fizetni.

A tanuk nagyobbrésze csak ma lesz kihallgatva.

A tárgyalást este 6 órakor függesztette fel az elnök s az ülés kezdetét ma délelőtt 9 órára tűzte ki.

## TANUGY.

### Érettségi vizsgálat a főreáliskolában.

Az 1900—1901. iskolai évre vonatkozó második javító, pótló érettségi vizsgálat a főreáliskolában december hó 10-én, d. e. fog megtartatni.

Nagyvárad, 1901. nov. 30.

Az igazgatóság.

## MULATSAG.

**A jogász táncestély.** Fehér lovon járó, völegényt megálmotató András napján nyílik meg a szezon első mulatsága, a sikerben mindig első helyet foglaló jogász táncestély. A buzgó rendezőség minden lehetőt elkövetett, hogy a jelenlevők egy meghitt, bizalmas jellegű estélynek részesei legyenek és egy jól eltöltött este kellemes emlékeit vigyék el magukkal. Az idei estély sikere már nagyban biztosítva van, mert nemcsak városunk, de a vidéki intelligenciának szép leányai már nagyban készülődnek, és nem kevesebb ambícióval készülnek a fürge tánczos jogászok is.

## SZINHAZ.

### HETI MŰSOR.

*Szombat:* Faust.

*Vasárnap:* ) d. u. Három pár czipő.  
este Suhancz.

### A nagyváradai társulat nyári állomása.

— A színházi bizottság ülése. —

A jövő havi műsort tegnap terjesztette be **Somogyi Károly** színházigazgató Nagyvárad város színházi bizottságához.

Az ülésnek volt még egy érdekes része, a mely Nagyvárad jövő színészetére rendkívüli fontossága. Arról van ugyanis szó, hogy a nyári színidényekre a nagyváradai színházszintársulatnak biztosították a *gyulai* nyári állomást.

Az ülésen dr. **Hoványi Géza** elnököl s jelen voltak: Komlóssy József, Gerő Armin, Beczkay Lajos, dr. Munk Béla és Somogyi Károly színházigazgató.

Dr. **Hoványi Géza** előterjesztette a színházigazgató által december hónapra bemutatott műsort, amely a következő darabokat öleli fel:

Faust, — Bibliás ember, — Carmen, — Bolond (uj), — Suhancz, — Nap és Hold, — Párisi élet (uj), — New-York szépe (uj), — Lecouvreur Adrinne, — Fourchambold-család, — Stuart Mária, — Szivem (uj), — Dr. Klaus, — A becsület, — A menyem, — Sötétség hatalma (uj), — Allamtitkár ur, — Proletárok, — Nagyon szép asszony, — Vadorzók, — Hálókoeci ellenőre, — Ordög mátkája, — Ember tragédiája.

A műsort örömmel tudomásul vették.

**Somogyi Károly** igazgató panasolta, hogy a színpad és a mellékhelyiségek, az öltözők nem fűthetők; vagy majd meg fagnak bennük, vagy nagy meleg van. — Szakértőkkel vizsgálatták meg a helyiségeket.

Eppen ilyen baj van a ruhatárban, a mely nedves és a ruhák elromlanak benne.

Dr. **Hoványi Géza** elnök előterjesztette, hogy a nyári állomás tekintetében kilátás van a kedvező megoldásra. Eríntkezésbe lépett **Lukács György** békésmegyei főispánnal, aki kijelentette, hogy örömmel látná a nagyváradai színházszintársulatot nyáron a gyulai színpadon. Valószínűleg sikerül ezt keresztülvinni s ez által jó részben biztosítva lenne a nagyváradai színházszintársulat nyári tartózkodása.

A színházi bizottság örömmel vett tudomást a fáradhatlan elnök buzgalmanak kedvező eredményéről s elhatározta, hogy felkéri a városi tanácsot, hogy lépjen érintkezésbe Békésmegye főispánjával és Gyula városával.

Csekélyebb bérleti ügyek elintézésése után véget ért az ülés.

## F A U S T.

Végre egy opera-előadás, a melylyel — mindig jóakarólag szem előtt tartva, hogy vidéken vagyunk — nagyjából meg lehetünk elégedve. Nem volt valami remekmű az előadás. De a mi társulatunk erőihez képest igen szépen sikerült s dicséretére válik **Somogyi** igazgató ambíciójának. Ilyen opera-előadást szívesen látnánk minél többet. Jó iskola az az énekes személyzet részére s változatosságot hoz a műsorba, nem is számítva azt a nagy művelődési hatást, melyet azokra gyakorolnak a rendszeres vidéki operaelőadások, a kiknek ritkán vagy soha sem nyílik alkalmuk ilyesmit a fővárosban élvezni.

S van nekünk egy művésznőnk, a kit az Isten is operaénekesnőnek teremtett: **Székely Irén**; miért ne ragyogtatók őt ott, a hol tehetsége a legfényesebben tündökölhet? Tegnap **Margarétája** újból csak azt a hitünket erősítette meg, hogy előtte ezen a téren nagy és fényes jövő áll. Hatalmas terjedelmű, a fiatal-ság teljes üdőségével, tisztaságával és erejével ható csengő hangja szinte elbűvöli a hallgató-ságot. Vegyük hozzá játszásbeli rutinját, ritka, biztos intonálását, vegyük hozzá, hogy énekekben minden szavát érteni lehet (a mi szintén nagy érdem) s akkor megmondtuk, miért legelső énekesnő **Székely Irén** az egész vidéken. Ezért nem is dicsérjük meg **Margarétáját** külön; elég az, hogy ő énekelte, akkor biztos hogy tökéletes volt.

Meglepett **Pintér Imre** (Mephistopheles). Gyönyörű baritonját régen ismerjük, de még nem hallottunk tőle *operai* szerpet ilyen *biztosan* énekelni. Precíz, szabatos volt minden hangja. Pompás maszkija, a rendezésben tanúsított izlése csak emelte a nagy hatást.

**Székely Irénnek** és **Pintérnek** méltó társa volt, bár kisebb szerepben **Székely Anna** (Mártha). Tiszta, csengő alt-hangja most sem tévesztette hatását. Ellenben szegény **Hunfi** legtöbb igyekezete legkevesebb sikert ért el. Igyekezett szép énektudásával, precíz énekével, ügyes játékkal pótolni a hang csengését — biz az kopott maradt azért. Nem tehet róla; de *igyekezését* elismerő tapsok jutalmazták.

Többet vártunk **Lányi Edittől**; változatosabb, színesebb lehetett volna éneke. **Perényi** (Valentin) jól énekel s jól is játszott; **Csatár** (Vagner) azonban kevésbé.

Az ének- és zenekart **Müller Ottó** vezette; mindkettő jeleskedett. Az új templomdíszlet, valamint a többi díszlet is sikerült.

Dr. K. A.

**Három pár czipő.** Ezt a napokban felújított bájos, kedves énekes vígjátékot vasárnap délután játsszák újra a színházban. A darab fő női szerepét **Orley Flóra** játssza, akinek ez a szerep híres, jeles szerepe.

**Suhancz.** Hosszu idő után vasárnap este a »Suhancz«-ot, e bájos operettet látja újra a nagyváradai közönség. A darab czímszerepét **Ámon Margit** fogja játszani.

**K. Hegyesi Mari vendéjjátékai.** **K. Hegyesi Mari** asszony, a »Szigligeti-színház« kitűnő vendégművésznője vendégszerepléseinek e hétről a Szemzeti-színház műsora miatt el kellett maradnia. A művész hétéfőn érkezik újra Nagyváradra. Hétfőn a »Vörös talár«-ban, kedden pedig »Lecouvreur Adrienne«-ben lép föl.

**Faust.** **Gounod** nagy stíli, gyönyörű operájának előadását ma megismétlik a színházban. A tegnapi előadás szép sikere után a közönség érdeklődése bizonyos a mai estére is.

## Szigligeti-Színház.

Folyószám 64.

Idénybérlet 62.

Nagyváradon, szombaton, 1901. nov. 30-án

## F A U S T.

Opera.

**HELYARAK:** Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Tánlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap vasárnap, decz. 1-én délután 3 órakor, fél helyárrakkal

### Három pár czipő.

Vígjáték

este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal

## S U H A N C Z.

Operett.

## NYILTTÉR.

### Értesítés.

Nagyvárad város és Biharmegye t. közönségét ezennel van szerencsém értesíteni, hogy »Zöldfa« szállodámat a **folyó hó 23-án Maresch Károly urnak átadtam.** Amidőn ezen körülményt b. tudomására hozom megköszönöm a t. közönségnek irántam tanúsított jóindulatát és kérem, hogy engem becses jó emlékében továbbra is tartson meg és utódom **Maresch Károly** urat ajánlom szíves figyelmébe.

**Czeplédy Sándor,**

a »Zöldfa«-szálloda volt tulajdonosa.

Alulírott **Maresch Károly**, a fenti nyilatkozat szerint a »Zöldfa«-szállodát átvevén, magamat a nagyérdemű közönség szíves jóindulatába ajánlom és kérem, engem ezen újabb vállalatomnál is támogatni kegyeskedjék. Igérem, hogy minden tekintetben igyekező fogok ezen támogatást, pontos kiszolgálás és kitűnő ételek és italok feiszolgálása által kiérdemelni.

Ez alkalommal becses tudomására hozom a t. közönségnek, hogy éttermemet a **folyó hó 30-án, este Pócsi Laczi** kitűnő zenekarának közreműködésével **megnyitom** és kérem, engem szíves és tömeges látogatásával megtisztelni méltóztatassék.

**Maresch Károly,**

a »Zöldfa«-szálloda bérletje.

## IRODALOM.

**A Magyar Sion** egyházirodalmi havi folyóirat novemberi füzeté megjelent a következő tartalommal:

Katholikus közélet. Liberius-tól. A modern ember vallásossága. Pethő dr.-tól. VII. Gergely és az egyházi reform. Vargha Dezső dr.-tól. Irodalom és művészet. A freiburgi Herder-czég »Kirchenlexicon«-a és egyéb dolgok. Ism. Vargha Dezső dr. — Wilhelm Götzmann: Das Eucharistische Opfer nach der Lehre der älteren Scholastik. Ism. Pethő dr. — Dr. Jakob Schmitt: Psalm 118. für. Betrachtung und Besuch d. Allerheiligsten erklärt und verwertet. Ism. Kereszty V. dr. — Kersch Ferencz: Sursum corda. Ism. Liberius. — Erdősi Károly: Karácsonyi színjátékok. Ism. Rott N. dr. — Joly Henrik: A nagy emberek és a szentek lélektana. Ism. y. — Divald Kornél: A régi Buda és Pest művészete a középkorban. Ism. X. — Michael Buchberger: Die Wirkungen des Bussakramentes nach der Lehre des hl. Thomas v. Aquin. Ism. Pethő dr. — Emlékkönyv a görög szert. kath. magyarok római záradoklatáról. Ism. K. Vegyes közlemények.

A jeles folyóiratnak ára egész évre 12 korona, megrendelhető Esztergomban, *Buzárovics Gusztávnál*.

## TÁVIRATOK.

## Vatikáni nagykövetség.

Bécs, nov. 29. (Saj. tud. távirata.) *Szécsén* Miklós gróf külügyminiszteri első osztályfőnök, vatikáni nagykövetté lett kinevezve.

## Bizalmatlanság a városi tanácsnak.

Debreczen, nov. 29. (Saját tud. táv.) Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsága mai ülésén a városi tanácsnak bizalmatlanságot szavazott. A bizalmatlansági kérdés felvetésének oka, hogy a városi tanács a múlt évben felvett *kilencz millió* kölcsönösszeggel nem számolt el.

## Gázrobbanás.

Budapest, nov. 29. (Saját tud. táv.) Az este *Széchenyi* koronaőr palotájának emeleti termében gázrobbanás történt. Németh János portás gyufával ment be a terembe, melyet a nyitva maradt csappon át a gáz teljesen megtöltött. Alig lépett be robbanás történt, melynek folytán az összes emeleti ablakok összezúzódtak, a portás pedig életveszélyesen megsebesült.

## Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, nov. 29. (Saj. tud. táv.) Rémes vasuti szerencsétlenség történt ma délelőtt Düren és Köln városok között. Nyílt pályán két személyvonat összeütközött. Az utasok közül *kettő meghalt*, tizenheten súlyosan megsérültek. A sebesültek között van egy urinő, akinek mindkét lábát elvágta a kerék.

## Elfogott anarchista.

Budapest, nov. 29. (Saj. tud. táv.) Királyunk legutóbbi gödöllői tartózkodása alkalmával *Vecsemer* Károly péksegéd, veszedelmes anarkista a katonaságtól megszökött. Vecsemer állítólag azért jött Budapestre, hogy ő Felségét megölje, köi rözték országsherte, ma Eszéken megfogták. Vádolják felségsértéssel is.

## REGÉNY-CSARNOK.

## A Polanieczki-család.

Írta: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

— Lám, lám! — szólt. — Így cselekszik Polanieczki, a ki azt állítja, hogy levették a híres lengyel könnyelműségünket s büszkén vallja magát practikus, elveihez hű üzletembernek!

— Igen, — folytatta Polanieczki vidáman, mert bizodalma újra éledt. — Igen, de ki tagadná azt, hogy hasznos dolog nem alkudni ott, a hol életünk boldogságát vásárolhatjuk vissza?

De egy föl villanó gondolatra ismét komor felhő borult arczára:

— S hátha Maszkót választja?

— Ez föl sem tehető! — nyugtatta meg Emilie asszony. — Nem vonom tagadásba Maszkó becületességét, de valami azt sugja, hogy nem az az ember, a kire Mária sorsát bizná. Nem, sohasem fog szerelem nélkül férjhez menni. Ettől ne féljen. Jobban ismerem én őt annál. Tegyen meg mindent, a mi hatalmában áll, s ne aggódjék többé Maszkó miatt!

— Akkor hát nem vesztegetem az időt irással hanem azonnal sürgönyözök neki.

## VII.

Másnap Polanieczki Maszkótól a következő választ kapta:

— Tegnap megvettem Krzemient.

Bár Mária levele előreláthatóvá tette ezt a megoldást, a hír mégis villámcsapásként hatott. Mintha rettenetes, többé jóvá nem tehető szerencsétlenség történt volna, a melyért egyedül ő a felelős. Ebben a fölfogásban Emilie asszony is megerősítette, a ki ismerte a mély ragaszkodást, a melylyel Mária az ősi fészék iránt viseltetik. Belátta ő is, hogy ez a kényszereladás megnehezíti, sőt talán lehetetlenné teszi kedvencz tervények megvalósulását.

— Hogy el kellett adni Krzemient, mondta Polanieczkinek, — nagy baj kétségtelenül. Hanem hogy éppen ő az, a ki előidézte a kényszerhelyzetet, az még sokkal nagyobb szerencsétlenség. Mária erre nem volt elkészülve s látogatása után meg éppen nem várta ezt!

(Foly. köv.)

## KOZGAZDASAG.

## A hegyi választmány ülése.

A nagyvárad hegyközség választmánya tegnap délután érdekes ülést tartott. Dr. Molnár Imre elnökölt; jelen voltak: Sal Ferencz, Kaczián Károly, Guttman József, Csobánczy Lajos, Pekanovics Imre, Fűredy László, Bordé Ferencz, Molnár Lajos, Farkas Imre választmányi tagok és Markus János hegybíró.

Felolvasták a hegybíró jelentését, a mely október elejétől sorolja fel az eseményeket. A hegyen a közbiztonsági állapot nem volt kielégítő, mert néhány szőlőből a zöldoltványokat ellopták. A tettes Dóczy József nagyvárad szőlőbirtokos személyében már ki van puhatolva. Vent Ferencz pajtáját feltörte Boros György hegyközséldobágyi suhancz s egy 2 csövű fegyvert ellopott és 7 liternyi bort elpoescskolt. — Az egészségi állapot kielégítő volt; született 6 gyermek, meghalt 4 egyén. A szűret jó termést eredményezett, de a gazdákat érzékenyen sújtotta az alacsony borár s a vevők hiánya. A nagyvárad hegyen 11542 hektoliter jó minőségű bor termett s ebből 1681 hektoliter adtak el mustban, 15—18 $\frac{1}{2}$  forintjával. A hegybíró jelentését tudomásul vették.

Elnök bejelentette, hogy a városi szőlőtelepen nagy mennyiségű oltvány van eladásra, de oly csekély számot jegyeztek elő, hogy valószínűleg Nagyváradon kívül, a megyében kell a készletet értékesíteni.

Ezután a tapasztalt bajokat, sérelmeket s azok orvoslását beszélték meg. A borok ára igen hanyatlott, mert vevő nincsen. Pedig az idej borok kitűnő s készlet is van elég

Altalában a nehéz bortermelési viszonyok javulásának nagy akadályai vannak: az olasz borok behozatala, alacsony vámok mellett; a 8 frtnál magasabb fogyasztási adó és a borok paucsolása. Ezeket kell orvosolni.

A csemege szőlő eladás sikeresebb felindülését meggátolja a vidékről behozott s alacsony áráért értékesített szőlő. Kimondotta a választmány, miként azon javaslattal keresi meg Nagyvárad törvényhatóságát, hogy a behozott szőlő kilója után 4 kr. behozatali illeték eszedésének engedélyezését kérje a minisztertől.

Még tanácskoztak a szőlőkivitel előmozdításának a módosításairól s az ülés véget ért.

## Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. nov. hó 26-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 15.40—14.80. Kétszeres buza 12.80—12.—. Rozs 12.40—12.—. Arpa 10.80—10.40. Zab 13.20—12.80. Tengeri: 8.40—8.—. Borsó 36.—. Lencse 40.—. Bab 13.60. Köleskása 23.50. Burgonya 3.20. 100 kiló lángliszt 28.50. zsemlyeliszt 28.—. fehérkenyér liszt 27.50, barnakenyér liszt 24.50. széna fuvarral 5.80, szalma 1.10 Szalonna 102.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükka 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84 Lampaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.68. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kősz 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapjú —.—, magyar gyapjú —.—, Egy hektoliter óbor 60.—, uj bor 30.—, mész 2.—, kemény faszén 3.60, puha faszén 3.20 kendermag 25.—. köles 10.— repce —.—, dió 30.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.20, sertéshus —.96, juh-hus 64, veres hagyma 12, fog hagyma 44, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1901. nov. hó 26-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 640—710, egy pár másodrendű jármás ökör 540—600, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—500, 1 drbfejős tehén 110—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—240. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 36—54, 1 drb. fél éves borju 44—56, 1 drb egy éves borju 46—74, két éves borju 70—230. 1 drb hizott sertés 74—130, 3 ár fél éves 34—38, 1 pár egy éves sertés 44—70, 1 pár két éves sertés 76—120. 1 dra igás ló 180—240, 1 pár ökörbőr 40—52. 1 dar tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóhbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi nov. hó 26-ról. Tiszta buza körülbelül 1800 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 400 hltr, árpa 140 hkl. zab 170 hltr, tengeri 1200 hltr, burgonya 450 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 200 drb, félhizott 250, sovány 120, süldő 400, malacz 390, hizott marha 200, jármás ökör 350 fejős tehén 270, borju 290, bivaly 9, juh és kecske 100, ló 317.

## Reich Jenő és Társa

## Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata —

## Hatalárjel.

	Budapest, nov. 29
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	—

## Értéktőzsde.

	Budapest, nov. 29.
Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasut	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	488.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

## Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. nov. 28-án.

Magyar aranyjáradék 4%	118 25
Magyar koronajáradék	93 60
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	121 25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100 25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	118 75
Magyar földtermentesítési kötvény 4%	93 —
Italmérsi jog megváltási kötvény	99 90
Horvát-szláv földtermentesítési kötvény	93 50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	174 50
Tiszszabályozás sorsjegy-kölcsön	145 50
Oszták járadék papírban	98 50
Oszták járadék ezüstben	98 50
Oszták járadék aranyban	118 90
Oszták korona járadék	95 50
Oszták államsorsjegyek	139 50
Oszták magyar bank részvény	16 —
Magyar hitelbank részvény	644 —
Oszták hitelintézet részvény	633 —
Párisi vista	95 15
20 frankos arany (Bapolcsányi)	19 06
Németbirodalmi márká	117 10
Londoni vista	239 30
20 márkás szarv	23 42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

225-0-126

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Most lehet legolcsóbban  
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt  
beszerezni!

**Menyasszonyi kelengyék!**

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

## B o r k i á l l i t á s.

A színházi bor és sörcsarnokomat (bodegát) eladtam, és ezen vállalatához beszerzett nagyobb mennyiségű **168 féle** magyar, francia pezsgőt, bel- és külföldi különlegességű boraimat, mai napon fűszer és csemege üzletemben **kiállítottam.**

Ennélfogva tehát alkalma nyílik a nagyérdemű fogyasztó közönségnek azt megtekinteni és meggyőződni arról, hogy **kitűnő minőségre, mint előnyös árakra nézve minden versenyt kizár.**

Megemlítem még asztali boraimat: úgy hordóban mint literes palaczkokban **36, 40 és 50 krajczár literje.**

Saját termésű ürmös borom . . . . . **50 kr. literje**

» » veres borom . . . . . **45 »**

Vidékre 50 literen felül minden bor 100 literje **8 forinttal olcsóbb.**

Kiváló tisztelettel

**K Á D Á R J Á N O S.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

# SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

**Művek,**  
folyóiratok, hírlapok,  
vonalzatok,  
gazdasági nyomtatványok,  
egyházi, községi  
és egyéb  
hivatalos nyomtatványok,  
**k ö r l e v e l e k,**  
levélborítékok.

Elvállal és készít:  
izléses kivitelben  
mindennemű  
**nyomdai munkákat**  
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

**Levélfek,**  
számlák, falragaszok,  
báli meghívók,  
tánczrendek, étlapok,  
naptárak,  
palaczkfeliratok,  
névjegyek,  
**g y á s z l a p o k**  
stb. a nyomdai szakba  
vágó nyomtatványok  
készítése.

**A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok**  
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.